

Prima instanță: Judecătoria Ungheni (R. Costru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Sîrbu, D. Dulghieru, V. Buhnaci)

Î N C H E I E R E

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Vitalie Pîslaru,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lucia Pîslaru
împotriva lui Vitalie Pîslaru privind partajul averii comune în devălmășie,
împotriva deciziei din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 11 mai 2018, Lucia Pîslaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vitalie Pîslaru privind partajul averii comune în devălmășie, anume a celor 5 terenuri agricole, situate în comuna Xxxx, extravilan, cu suprafața de 1,2487 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3641 din 14 mai 2003 (5280/03); 0,9549 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.3634 din 14 mai 2003 (5282/03); 1,269 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.4832 din 12 iunie 2003 (5284/03); 0,2775 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3634 din 14 mai 2003 (5281/03); 1,2739 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 4829 din 12 iunie 2003 (5283/03), atribuindu-i dânssei din averea comună $\frac{1}{2}$ cotă parte din aceste terenuri, cât și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, a încheiat căsătoria cu Vitalie Pîslaru la 05 septembrie 1997 la Primăria s. Semeni, r-nul Ungheni, iar din căsătorie s-au născut doi copii comuni, Lucian Pîslaru, născut la xxxx și Marius Pîslaru, născut la xxxx. Viața în comun nu a mai fost posibilă și la 28 august 2008 au divorțat.

Reclamanta a menționat că, în timpul vieții în comun au dobândit cinci terenuri agricole, situate în comuna Xxxx, extravilan, cu suprafața de 1,2487 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3641 din 14 mai 2003 (5280/03); 0,9549 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.3634 din 14 mai 2003 (5282/03); 1,269 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit

în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.4832 din 12 iunie 2003 (5284/03); 0,2775 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.3634 din 14 mai 2003 (5281/03); 1,2739 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 4829 din 12 iunie 2003 (5283/03).

Nu au reușit să soluționeze litigiul pe cale amiabilă din motiv că pârâtul refuză partajarea averii.

Prin încheierea din 17 mai 2018 a Judecătorei Ungheni a fost aplicat sechestrul asupra terenurilor agricole cu suprafața de 1,2487 ha, nr. cadastral xxxx, cu suprafața de 0,9549 ha, nr. cadastral xxxx, cu suprafața de 1,269 ha, nr. cadastral xxxx, cu suprafața de 0,2775 ha, nr. cadastral xxxx și cu suprafața de 1,2739 ha, nr. cadastral xxxx, situate în satul Xxxx, care aparțin cu drept de proprietate lui Pîslaru Vitalie.

Prin încheierea din 15 august 2018 a fost respinsă ca neîntemeiată cererea înaintată de către avocatul Adrian Fetcu în interesele Luciei Pîslaru privind asigurarea suplimentară a acțiunii.

La 21 ianuarie 2019, Pîslaru Lucia, a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând atribuirea în natură reclamantei a terenurilor agricole după cum urmează – cu suprafața de 1,2487 ha, cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3641 din 14 mai 2003 (5280/03) și cu suprafața de 1,269 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 4832 din 12 iunie 2003 (5284/03), în total suprafața de 2,5177 ha situate în com. Xxxx, extravilan, în valoare de 28145 lei, iar lui Vitalie Pîslaru de atribuit terenurile agricole cu suprafața de 0,9549 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3634 din 14 mai 2003 (5282/03); 0,2775 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3634 din 14 mai 2003 (5281/03); 1,2739 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.4829 din 12 iunie 2003 (5283/03), în total suprafața de 2,5073 ha situate în com. Xxxx, extravilan, în valoare de 28018 lei.

Totodată, a subliniat reclamanta că la dorința pârâtului va achita diferența de preț în valoare de 127 lei.

Prin încheierea din 19 iulie 2019 a Judecătorei Ungheni a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de asigurare a acțiunii înaintată de avocatul reclamantei privind interzicerea lui Pîslaru Vitalie de a ridica plata de arendă sub formă de roada de pe terenurile în litigiu precum și interzicerea SC „Undan Agro” SRL de a elibera lui Pîslaru Vitalie plata în natură sub formă de produse agricole recoltate de pe terenurile nominalizate.

Prin încheierea din 04 decembrie 2019 a Judecătorei Ungheni a fost admisă cererea privind excepția de tardivitate, invocată de către avocatul Natalia Ctitor în interesele lui Pîslaru Vitalie.

Se respins ca tardivă, cererea de chemare în judecată depusă de Lucia Pîslaru împotriva lui Vitalie Pîslaru privind partajul averii comune în devălmășie.

S-a încasat de la Lucia Pîslaru în beneficiul lui Vitalie Pîslaru cheltuielile de judecată în sumă de 5000 lei.

Prin decizia din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost admis recursul declarat de Pîslaru Lucia și a fost casată încheierea din 04 decembrie 2019 a Judecătorei Ungheni și emisă o decizie nouă sub formă de încheiere prin care a fost

respinsă cererea privind excepția de tardivitate a acțiunii, restituind cauza spre rejudecare în fond, în aceeași instanță și același complet de judecată.

Prin hotărârea din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Ungheni a fost admisă acțiunea.

S-a partajat, în două părți egale, proprietatea comună devălmașă a Luciei Pîslaru și Vitalie Pîslaru, care constă din cinci terenuri agricole, situate în comuna Xxxx, extravilan și anume: - teren cu suprafața de 1,2487 ha, cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3641 din 14.05.2003 în valoare de 13 959 lei; - teren cu suprafața de 0,9549 ha, cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3634 din 14.05.2003 în valoare de 10 675 lei; - teren cu suprafața de 1,269 ha, cu nr. cadastral xxxx dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 4832 din 12.06.2003 în valoare de 14 186 lei; - teren cu suprafața de 0,2775 ha, cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3634 din 14.05.2003 în valoare de 3102 lei; - teren cu suprafața de 1,2739 ha, cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 4829 din 12.06.2003 în valoare de 14 241 lei.

S-a atribuit, în natură, Luciei Pîslaru, terenurile agricole după cum urmează: teren cu suprafața de 1,2487 ha, cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3641 din 14.05.2003 în valoare de 13 959 lei; - teren cu suprafața de 1,269 ha, cu nr. cadastral xxxx dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 4832 din 12.06.2003 în valoare de 14 186 lei, în total suprafața de 2,5177 ha, situate în comuna Xxxx, extravilan, în valoare de 28 145 lei.

S-a atribuit, în natură, lui Vitalie Pîslaru, terenurile agricole după cum urmează: - teren cu suprafața de 0,9549 ha, cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3634 din 14.05.2003 în valoare de 10 675 lei; - teren cu suprafața de 0,2775 ha, cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3634 din 14.05.2003 în valoare de 3102 lei; - teren cu suprafața de 1,2739 ha, cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 4829 din 12.06.2003 în valoare de 14 241 lei, în total suprafața de 2,5063 ha, situate în comuna Xxxx, extravilan, în valoare de 28 018 lei.

S-a încasat de la Lucia Pîslaru, în beneficiul lui Vitalie Pîslaru, diferența de preț în sumă de 127 lei.

S-a încasat de la Vitalie Pîslaru în beneficiul Luciei Pîslaru plata taxei de stat 842,44 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea prime instanțe, la 27 noiembrie 2020, Vitalie Pîslaru a declarat apel, solicitând casarea hotărârii din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Ungheni, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii reclamantei.

Prin decizia din 10 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Vitalie Pîslaru și a fost menținută hotărârea din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Ungheni.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat în temeiul art. art. 19 alin. (1), 20, 25, 26 din Codul familiei și art. art. 315, 316, 321, 371, 373 din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01 martie 2019), că instanța de fond, just a stabilit că, terenurile agricole sunt proprietate comună a soților și urmează a fi partajate conform prevederilor art. 26 alin. (1) din Codul familiei, în 2 părți egale, anume terenurile

agricole, părților implicate în proces, conform variantei propuse de Lucia Pîslaru prin atribuirea în natură Luciei Pîslaru, a terenurilor agricole cu suprafața de 1,2487 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3641 din 14 mai 2003 (5280/03) și cu suprafața 1,269 ha cu nr. cadastral xxxx dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 4832 din 12 iunie 2003 (5284/03), în total suprafața de 2,5177 ha situate în com. Xxxx, extravilan, în valoare de 28145 lei, iar lui Vitalie Pîslaru a-i atribui terenurile agricole cu suprafața de 0,9549 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3634 din 14 mai 2003 (5282/03); 0,2775 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 3634 din 14 mai 2003 (5281/03); 1,2739 ha cu nr. cadastral xxxx, dobândit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 4829 din 12 iunie 2003 (5283/03), în total suprafața de 2,5073 ha situate în com. Xxxx, extravilan, în valoare de 28018 lei și având în vedere faptul că valoarea terenurilor atribuite reclamantei este cu 127 lei mai mare decât valoarea terenurilor atribuite pârâtului, cât și faptul că reclamanta a fost de acord de a-i compensa această diferență pârâtului, instanța de fond, întemeiat a încasat din contul Luciei Pîslaru în beneficiul lui Vitalie Pîslaru diferența de preț în sumă de 127 lei.

Cu privire la argumentul apelantului precum că, instanța de fond a desfășurat ședința de judecată din 27 octombrie 2020 în lipsa sa și a apărătorului său, astfel s-a încălcat dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil, deoarece atât dînsul, cât și apărătorul său nu au fost informați despre ziua și data ședinței, instanța de apel a reținut că, Pîslaru Vitalie, a fost legal citat la examinarea cauzei în instanța de fond, a participat la ședințe de judecată, respectiv era în cunoștință de cauză. Mai mult, prin cererea depusă la 13 octombrie 2020, acesta a solicitat amânarea ședinței de judecată, cerere care a fost catalogată de instanța de fond drept una abuzivă, deoarece anterior acesta a mai depus cereri de amânare, urmare a cărui fapt, instanța de fond a respins cererea dată. Mai mult, pentru ședința de judecată din 13 octombrie 2020, a fost citat legal și reprezentantul pârâtului Pîslaru Vitalie, avocatul Ctitor Natalia, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele pricinii (f.d. 168), însă, aceasta, nu s-a prezentat în cadrul ședinței de judecată și nu a comunicat motivele neprezentării, astfel, instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect a dispus examinarea cauzei la data de 13 octombrie 2020, în lipsa pârâtului și reprezentantului acestuia, amânând deliberarea și pronunțarea hotărârii pentru data de 27 octombrie 2020.

Referitor la tardivitatea acțiunii, instanța de apel a reținut că asupra chestiunii date, s-a expus Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 25 februarie 2020 prin care s-a respins cererea privind excepția de tardivitate a acțiunii, restituind cauza spre rejudecare în fond, în aceiași instanță și complet de judecată, astfel, decizia dată fiind una definitivă și irevocabilă, nesupunându-se căilor de atac.

Cu privire la alegațiile apelantului ce țin de faptul că, la caz se atestă existența contractului matrimonial, unde la pct. 1.1 se prevede că, averea dobândită de soți în timpul căsătoriei din momentul încheierii acestui contract și pe viitor, este proprietatea personală a soțului pe numele căruia s-a dobândit, inclusiv averea care aparține, conform legii, personal unuia din soți fiind dobândită până la înregistrarea căsătoriei, sau fiind dobândită în perioada căsătoriei, dar în urma încheierii contractelor, astfel, instanța de fond a ignorat conținutul contractului matrimonial și prevederile art. art. 25

alin. (8), 27, 28, 29 din Codul familiei, instanța de apel a menționat că instanța de fond a dat o apreciere justă aspectelor date, indicând corect că, terenurile agricole partajarea cărora se solicită, au fost dobândite de către Lucia Pîslaru și Vitalie Pîslaru în anul 2003, în timpul căsătoriei și până la încheierea contractului matrimonial, contract care a fost încheiat și autentificat notarial la data de 13 aprilie 2005, astfel, terenurilor litigioase, nu le este opozabil contractual matrimonial invocat de Vitalie Pîslaru.

Cu privire la alegațiile apelantului precum că, cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Andrian Fetcu urma a fi scoasă de pe rol potrivit art. 267 lit. c) din Codul de procedură civilă or, mandatul este semnat de o persoană necunoscută, instanța de apel a reținut că, în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond din data de 21 ianuarie 2019, Vitalie Pîslaru a solicitat încetarea procesului deoarece mandatul reprezentantului reclamantei nu este semnat de către reclamanta Lucia Pîslaru, demers care prin încheiere protocolară a fost respins ca neîntemeiat, reprezentantul reclamantei Lucia Pîslaru, avocatul Andrian Fetcu, indicând că semnătura reclamantei este valabilă și corespunde cu semnătura din buletinul din anul 2007, avocatul confirmând veridicitatea semnăturii clienței sale.

La 11 noiembrie 2022, Vitalie Pîslaru a declarat recurs împotriva deciziei din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului s-au menționat aceleași argumente și circumstanțe de fapt care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare.

Suplimentar a invocat necitarea legală a lui Vitalie Pîslaru și a avocatului său, fiind astfel încălcat principiul egalității în fața legii a participanților la proces, principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedural și principiul disponibilității.

Mai mult, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 13 octombrie 2020, se indică că Pîslaru Vitalie a depus cerere de amânare în legătură cu starea gravă a sănătății și certificatele medicale nefiind confirmate de avocat, ignorându-se faptul că au fost expediate online, dînsul fiind grav bolnav. La fel, în același proces-verbal se menționează că la ședință nu s-a prezentat pârâtul și avocatul acestuia. Cu toate acestea, eronat a fost indicat că pârâtul și avocatul acestuia s-au expus cu privire la recuzarea judecătorului.

Recurentul a mai invocat că instanța de apel a ignorat prevederile art. art. 25 alin. (8), 27, 28, 29 din Codul familiei, art. art. 6 alin. (2), 267 alin. (1), 272 alin. (1) din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01 martie 2019) și art. art. 7 alin. (2), 391-395 din Codul civil modernizat.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 10 noiembrie 2022. Decizia motivată a fost expediată în adresa recurentului, prin scrisoare recomandată, însă date privind recepționarea deciziei la materialele cauzei lipsesc.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că Vitalie Pîslaru, a depus cererea de recurs la data de 11 noiembrie 2022, conformându-se prevederilor legale, declarând recurs împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 08 decembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele cauzei.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurențelor cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230).

Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către Vitalie Pîslaru, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Vitalie Pîslaru.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh